

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Шайдуллои Ҳоҷӣ дар мавзӯи «Таҳлили сохторӣ ва маъноии истилоҳоти интернетӣ» (дар асоси маводҳои забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ) барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ.

Тадқиқоти диссертатсия ба қабати истилоҳоти интернет бахшида шудааст, ки бо динамизми аз ҳад зиёд хос аст, зеро фаъолияти инсонӣ муосирро бе интернет тасаввур кардан мумкин нест. Шумораи зиёди истифодабарандагони интернет, рушди пайвастаи технологияҳои интернетӣ боиси таҷдид ва пайдоиши истилоҳоти нав мегардад, ки озодона ба фазои муоширати забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ ворид мешаванд. Тадқиқоти диссертатсия дар асоси равиши сохторӣ-семантикӣ анҷом дода шудааст. Муаллиф дар асоси асарҳои истилоҳотшиносони рус, ватанӣ ва хориҷӣ таърифи қорӣи истилоҳот ва истилоҳотро пешниҳод кардааст.

Алгоритми таҳлили маводи амалӣ истифодаи усулҳои гуногуни таҳлилро инъикос мекунад, тавачҷух ба мафҳуми забоншиносии интернет дода мешавад, таснифоти марҳилавӣ ба муаллиф имкон дод, ки роҳҳои ташаккули истилоҳоти интернетиро таҳлил намуда, категорияҳои соҳавии истилоҳотро муайян намояд. Дар доираи таҳлили сохторӣ роҳҳои сермаҳсули калимасозӣ муайян карда шуда, ихтисорот мувофиқи хусусиятҳои маъноӣ тасниф карда мешаванд. Муқоисаи аломатҳои гуногуни маъноӣ ба муаллиф имкон дод, ки сабабҳои полисемия, омонимия ва антонимиро муайян кунад. Ба гуфтаи муаллиф, сабабҳои маъмултарини густариши таркиби истилоҳоти интернетӣ синонимӣ мебошад.

Боби аввал ба таҳлили назариявӣ бахшида шуда, маълумот аз таърихи ташаккули истилоҳоти интернетӣ оварда шудааст. Муаллиф омили экстралингвистиро омили асосӣ медонад, истилоҳоти дастгирикунанда басомад дар фазои функционалӣ мебошанд. Бо дарназардошти паҳлӯҳои гуногуни омӯзиши забоншиносии интернет, маводи амалии ин бахш ба гурӯҳҳо тасниф шудаанд. Муаллиф қайд кардааст, ки таснифоти истилоҳотии шабакаҳои интернетӣ зиёд аст. Забоншиносии интернетӣ дар асоси меъёрҳои забони миллии зерсохтори махсуси забоншиносиро ташкил медиҳад.

Боби дуюм ба тавсифи вижагиҳои сохтори истилоҳоти интернетӣ бахшида шуда, дар он муаллиф роҳҳои ташаккули истилоҳотро дар асоси тасниф ва ба гурӯҳҳо тақсим кардани истилоҳот баррасӣ кардааст. Маводи амалие, ки дар ин боб оварда шудааст, иқтидори калимасозии забонҳои муқоисашавандаро нишон медиҳад. Тавсифи равандҳои лексико-семантикӣ ба муаллиф имкон дод, ки истилоҳоти метафораро, ки дар забони англисӣ хеле функционалӣ мебошанд, муқоиса кунад. Истилоҳоти маҷозӣ дар заминаи шабоҳати берунии хусусиятҳо пайдо мешаванд, сабаби ба таври маҷозӣ ташаккул ёфтани истилоҳоти интернетӣ ба истилоҳот табдил ёфтани калимаҳои оддӣ мебошад.

Дар охири автореферат хулосаҳои мухтасари тадқиқот пешниҳод карда мешаванд.

Дар баробари дастоварду қомебиҳо дар автореферат баъзе камбудиву норасоиҳо низ вучуд доранд:

1. Барои тавсифи муфассали равандҳои лексикӣ ва семантикӣ муаллифи рисола метонимияи истилоҳотро мавриди назар қарор медод, қор ранги дигар мегирифт;
2. Дар автореферат мисолҳои истилоҳоти эпонимҳо ҳамчун қабати истилоҳот оварда нашуданд;
3. Дар автореферат баъзе хатоҳои техникӣ ҷой доранд, ки ислоҳпазиранд.

Муаллифи диссертатсия – Шайдуллои Ҳоҷӣ, бо Ҳимояи тадқиқоти мазкур барои дарёфти дараҷаи илми номзоди илмҳои филология аз рӯи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ арзанда мебошад.

Муқарриз: номзоди илми филология,
дотсенти кафедраи забонҳо
Донишгоҳи давлатии Москва
ба номи М.В. Ломоносов
дар шаҳри Душанбе

Сабинова Сановбар Ғаниевна

Имзои Сабинова С.Ғ. -ро тасдиқ мекунам:
мудирши ҷумҳурии кадрӣ ва қорҳои
махсуси ДДМ ба номи М.В. Ломоносов
дар шаҳри Душанбе
«2» сентябри соли 2023

Пирназаров С.Ш.